

ELS TERMES DE LA QÜESTIO CATALANA

NO és aquest el lloc per a exposar una vegada més, llargament, la qüestió catalana. Però bé convindrà, tot passant, oferir unes quantes consideracions capdals an aquells qui ignorin encara els termes de la nostra oposició.

La paraula *nació*, aplicada a Catalunya, no constitueix un concepte polític, sinó un concepte sociològic, ètnic. Si Catalunya és nació (i així ho creiem nosaltres,) ho seria encara que la tirantizés una metròpoli unitària. Si no ho fós, la seva independència no podria tampoc, sobtadament, nacionalitzar-la. Es cosa que no depèn de la voluntat dels homes, ni de l'albir de les lleis humanes. Exactament com la qualitat de l'idioma, aplicada al català, és un concepte filològic que no pot ulterar la volubilitat de les acadèmies.

Per aixó l'expressió *nacionalisme* seria una vaguetat política sí no fíxessim el grau d'emancipació o de personalitat que amb ella voldríem designar.

Mes, per sobre aqueixa distinció purament objectiva, hi ha en el catalanisme un fenomen de voluntat. Una voluntat de diferenciació. En quin sentit? Per part de l'escola històrica (des del tradicionalisme a la «Lliga»), en sentit regressiu. Per part de l'escola filosòfica (des del federalisme a les modernes esquerres catalanes), en sentit progressiu.—Ara bé: toca a l'Estat el desarmar l'una o l'altra d'aqueixes tendències per medi de la propia evolució del poder central. Així el govern Maura va representar evidentment una aliança entre el govern i la «Lliga». Així, inversament, les esquerres catalanes, adherint-se a la República, han relacionat íntimament l'ideal propi amb la total lliberalització espanyola.

Els termes són claríssims. Una nacionalitat conscient, com Catalunya, tindrà tant més interès en mantenir-se unida estretament a un Estat, en quant aquest Estat li garantitzi millor la llibertat propia. Per aixó jo no sé veure com a qüestions diverses el problema total d'Espanya i el problema particular de Catalunya. Catalunya és una *persona política*, conscient d'una inferioritat de la qual voldria emancipar-se; i hi ha un medi, gloriós per a tots, d'emancipar-se'n pacíficament: elevant el nivell de totes les nacionalitats espanyoles a la mida de l'ideal somniat per la consciència catalana.

Es evident que una nacionalitat graduarà el seu amor envers l'organisme polític director a mesura del benestar que hi trobi, segons els medis que hi trobi per a donar expandiment i creixença a la propia genialitat col·lectiva. I l'idioma és l'instrument ineludible d'aqueixa expansió.—Que'ls governs facin, doncs, examen de consciència; que's demanin si mereixen aquella adhesió; si han dotat a Espanya d'aquelles excel·lències polítiques capaces de concitar-se l'amor dels pobles i dels ciutadans. On són les lleis alliberadores i educatrius? On són les proves d'un amor digne d'ésser correspost? No's trobarán, certament, en aqueixes disposicions restrictives i draconianes, qui voldrien obtenir per força les afeccions que no poden lograr-se per obsequi natural!